

Erfaringer og utfordringer med integrasjonsarbeidet i Fjellregionen

fjellregionen.no

Regionrådgiver Rune Jørgensen
Sälen 22. februar 2017

fjellregionen.no

Holtålen
Røros
Os
Tolga
Tynset
Alvdal
Folldal
Rendalen

- 23000 innbyggere
- Åtte kommuner – 22 mil fra sør til nord
– 12000 kvadratkilometer
- To fylker
- To regionsentra
- Felles arbeidsmarked – mye krysspendling

fjellregionen.no

- Folketallsnedgang

1994:23 863

2004:23 470

2016:22 712

- Utenfor pendleavstand til større byer
- Skjev alderssammensetning – flere og flere eldre
- Mye primærnæring – lite vekstnæring

- Men en flott region å bo i – ikke minst for barnefamilier

Første klasse

Dagbladet

søndag

UKE 27

IDEER, IMPULSER OG INSPIRASJON, 9. JULI 2006

Ian og Hanne Gustad solgte blokkleiligheten i Oslo og dro til Nord-Østerdalen. Sammen med 33 andre Oslo-familier.

Flytt til fjells

Ringte 600 «savnede»

POSITIV: Når det går godt er det mange enkle dager med nye oppdrag.

Tok med hyttefolket

TOLGA: Ringekorpset hadde 10 navn hver på lista. - A-sterte med øyene og ventende på en anrøring fra Marit Gilleberg.

A-hyttekommissen på telefon ble satt på noen minutter. To ringte og hadde de samme telefonnumrene. Det var ikke noe nytt, det var bare de samme nummerene som ringte. De ringte og ventende på en anrøring fra Marit Gilleberg.

RVS og tog. Lørdag var på plass med tilringing av regionen i forbindelse med ringekorpset. Kommissen fikk klare opplysninger om beredte-

het for å tilrettelegge de tilstøtende områdene. I tillegg opplyste kommissen om at det var ingen som ringte fra hytteområdet.

Jobb viktigst. Utsett er jobbsituasjonen det som angår en som flytter til et nytt område. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

Liv Meredalsgrun Rye

Flere alvdøler vil hjem

ALVDAL: Ordfører Olav Grotting er svært fornøyd med responsen etter mandagens ringesrunde. Flere alvdøler er på vei hjem.

Viktige saker. To utvalgte saker ble diskutert i styret på tirsdag kveld. Det var viktig å finne ut om det var noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

Jobb nummer en. Det som er viktig er å finne ut om det er noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

PAUSEKAKE: På en av de mange møtene i ringekorpset er det alltid plass til kaker. Her er det ordfører Olav Grotting og styret på pausekake.

et til å legge til andre saker som er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

Og så smått. Vi er så smått på vei hjem. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

Tilflytterevert. Karin Flåten er Alvdal tilflytterevert. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

Eivind Vinjeleged

PÅ TILBUD: Ordfører Liv Meredalsgrun Rye og styret på tirsdag kveld diskuterte saker som er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

Tallrikt ringekorps

OS: 10 personer deltok i ringekorpset på kommunedagene etter mandag kveld.

Tilbudene er gode. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

Ikke kommissjonen. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

Alle vil ha med seg. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

De fleste sier at de vil ha en jobb i fylket. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

Inge-Morten Smekvik

Per Nilsen

Må ta en ringekveld eller to til

BIRKERUD: Maybjørn Arntsen (Lamb) fortalte om en av de mange møtene i ringekorpset. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

Inge-Morten Smekvik

Savner du noen? Rapport fra en telefonselger

Eivind Vinjeleged

Første og siste. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

De fleste sier at de vil ha en jobb i fylket. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

Inge-Morten Smekvik

Vi har et stort behov for flere ansatte. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

De fleste sier at de vil ha en jobb i fylket. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

Inge-Morten Smekvik

Vi har et stort behov for flere ansatte. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

De fleste sier at de vil ha en jobb i fylket. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området. Det er viktig å finne ut om det er noen som ringte fra området.

Inge-Morten Smekvik

fjellregionen.no

Frisk ungdom på Youngstorget

SVEPE: Anders Hall og Olav Lohmørgeldt Mjelva i opptøken for gruppa Svev.

De som måtte ha et bilde av Fjellregionen som traust og tung i rum på, ble utvisonert over-rasket under lørdagens sesne i Oslo. De lokale kulturaktørene som var i aksjon mållbar helt andre elementer: Dyktighet, dristighet og ungdommelig friskhet.

Publikum fikk med seg en fersk og godt koreografert opptøling av 16 unge og spennige dansere fra Dansk-kompaniet, en opplyst folkemusikalsk gjeng i gruppa Svev, to lovende akrobater Mikael Kristiansen og Irak Arvidsen fra Beres/Sverige, samt rappen Svevnd Agne Strømmevoll og Andreas Bløst.

Hvor mange grunndere vi klarer å trekke til Fjellregionen med musikken vår, skal vi være forsikrete med å si, men dette skulle i hvert fall være en utvilsig musikk til denne type representasjon, manito gløttet i vår for og dan før-ke spolemannsgründeren Olav Lohmørgeldt Mjelva.

Til Oslo kom karate ritt frakostet i Bårvik, og fra Oslo gikk ferden hjem- til Beres.

Ia, til plassinnspilling - en skikkelig høytetert som slippes etter sammen, lever de som kalles Svev.

AKROBATER: Mikael Kristiansen (i nedre) og Irak Arvidsen.

Kim fikk gode råd av Jens P Heyerdahl

TREVLIG MOTTE: Kim Brandnes berøytret anledningen til å få seg en lang prat med lederstrøken og investoren Jens P Heyerdahl.

Kim Brandnes (16) troppet opp på Youngstorget på jakt etter støttepillere og investorer til transportelskapet han har bestemt seg for å etablere i Follid. Industri-likte både planene og ambisjonene.

Ungs Brandnes hadde forberedt seg godt, og hadde klart annet med seg en to-dagers bokmøte av prosjektet sitt. - Ja, jeg er ferdig med den positive interessen han viste. Men han lovet ikke å gå inn som investor i prosjektet ditt. - Nei, det var vel det som manglet. Men det er fortsatt ikke for sent.

Den tidligere Orkla-sjefen hadde god tid og tilbrakte flere timer på Youngstorget i et hjulk med bakur og hetsjogere fra Fjellregionen.

- Er det noen spesiell grunn til at du tenker dagen på denne måten?

- Jeg har jo en ganske sterk forankring i Arvid og Peter [jo en viss fortidstid som tidligere var norsk Flyttbil-ambassadør, jeg synes nåingen på å skaffe nye innbyggere - og spesielt utvandrere - er interessant. Disse er et langiktig arbeid, men viljan til å gjøre noe med prosjektet, er positivt, sa Heyerdahl.

- Ja, jeg er ferdig med den positive interessen han viste. Men han lovet ikke å gå inn som investor i prosjektet ditt. - Nei, det var vel det som manglet. Men det er fortsatt ikke for sent.

TILBAKEFLYTTEN: Tommy Stormoen og Anders Olei i prat med Tobi Skarset, som ifølge seg selv er en mulig tilbakeflytter til Fjellregionen.

En rolig dag på jobben

OSLO: - Det ville vært en overvurderte å si at det har vært veldig pågang av folk for å høre om våre erfaringer som etablerere.

Det fastslår Tommy Stormoen og Anders Olei fra Alvind, to av dem som gikk rundt med bildebaner på Youngstorget sist lørdag.

Men de hadde knapt snakket ferdig for første intervensjon i media. De var sammen med Tobi Skarset. Han er i Oslo på 12. året, og har ganske nylig etablert sitt eget ferdiglagfirma.

På men er det jeg skal oppveire igjen, men jeg vet bare ikke like på slike er ikke Oslo noe bilvarens sted for meg, sier utvandreren.

- Ikke veldig overvurderte at den første som henviser seg til oss, er

På gründerjakt i Oslo

Fjellregionen stilte med et imponerende korps for å lokke til seg tilflyttere og etablerere da de inntok Youngstorget forrige lørdag. Vi telte sekse ordførere, tre varaordførere, åtte utpente lokale gründere og dusinet fullt av tilflytterverter og næringskonsulenter. Med på sjarm-offensiven var også 20 unge kulturaktører - samt et helt musikkorps.

Ramlet tilfeldigvis innom - og ble fristet

OSLO: Rendalens delegasjon på Youngstorget fikk tidlig «napp» i sin jakt på nye innbyggere. En ung familie fra Berum bestemte seg for å gi kommunen en sjanse.

Morten Eide Nilson og Wenche Asmo bor i Berum i dag, men kommer egentlig fra Alvdal. De hadde ikke hørt om Fjellregionens Flyttbil-prosjekt før de havnet midt oppi arrangementet på Youngstorget.

- Vi var i byen, og ramlet tilfeldigvis innom. Vi har lyst til å flytte, ikke minst med tanka på oppvekstilkennet til barna, sier Eide Nilson.

- Nå er gründerne og etablerere hovedmålgruppa for denne kampanjen. Men det er ikke noe her?

- Nei, vi kan nok ikke stå i bered med voksen og et barn, men på det, jeg jobber som økonomer, mens kona er bidragsmottaker.

KAPRET: Nallejeger Norvald Hlevold og helt Ole Kvernem i "Flyttbil-samtale" med Morten Eide Nilson og Wenche Asmo fra Berum.

Bendelen fra de, spiller ikke så stor rolle. Vi inviterer dere oppover i sommer og skal sørge for at dere blir godt kjent med alle de kvaliteter vi har å by på i kommunen vår. Ordførere Hlevold ble tatt på ordet.

- God trend for flytting

Tyrstordfører Berøvd Salbu ble utfordret av konferansier Olav Viksmo Sletten til å si noe om hva som kreves av folk som måtte styre med planer om å flytte til regionen for å starte med noe nytt.

- Vi har ikke satt opp noen liste med kriterier, i den hensikten er det viktigste å få fram hva vi som region kan tilby dem som måtte komme. Her har vi for det første en befolking som endrer nye folk vokser inn, derav har vi et velutvalg av serviceapparat som skal hjelpe folk til en så god start som mulig, svarer Salbu, og la til:

- På regionens vegne må jeg også si at det står meg positivt, ikke minst er det gledelig å se på befolkningsvekstingen det sier seg. Vi er tross i en god trend.

VIL FLYTTE: Oslo er ikke noe blivende sted for meg. Jeg ønsker å bo i distrikt-Norge, sier Peter Heie til Tolgas varaordfører Ragnhild Aas-haug.

- Flytting, et spørsmål om når

OSLO: Tømrer Peter Heie fra Nesodden var på plass på Youngstorget igod tid. Han ble huet takk av Tolgas varaordfører Ragnhild Aas-haug.

- Jeg kommer ikke utforberedt. Kampanjen har på Youngstorget ble jeg ferdig med av en kammerat. Etter det har jeg brukt mye tid på Fjellregionens interensettider for å gjøre meg bedre kjent med Nord-Ostlandet og Trøndelaget. For meg er det ikke et spørsmål om jeg skal flytte, men når jeg kommer til å gjøre det, sier 30-åringen.

Kjent med regionen? Heie er en kammerat som tidligere har bodd i Tufsingdal, og som har

VIL FLYTTE: Oslo er ikke noe blivende sted for meg. Jeg ønsker å bo i distrikt-Norge, sier Peter Heie til Tolgas varaordfører Ragnhild Aas-haug.

- Flytting, et spørsmål om når

OSLO: Tømrer Peter Heie fra Nesodden var på plass på Youngstorget igod tid. Han ble huet takk av Tolgas varaordfører Ragnhild Aas-haug.

- Jeg kommer ikke utforberedt. Kampanjen har på Youngstorget ble jeg ferdig med av en kammerat. Etter det har jeg brukt mye tid på Fjellregionens interensettider for å gjøre meg bedre kjent med Nord-Ostlandet og Trøndelaget. For meg er det ikke et spørsmål om jeg skal flytte, men når jeg kommer til å gjøre det, sier 30-åringen.

Kjent med regionen? Heie er en kammerat som tidligere har bodd i Tufsingdal, og som har

gitt distriktet bare gode skrumtill. Selv om det er et distrikt-Norge?

- Jeg ønsker å bo og leve på et sted som er mindre folkete og mindre hektisk enn her i hovedstaden. Jeg er også svært interessert i natur og friluftsliv - og ser fram til et botidrum med backe muligheter for å dyrke disse interessene.

- Nå fikk du innforståelse med hva det er som betyr noe for deg som bor i Tolga kommune. Var det et bestemt valg?

- Nei, det var mer tilfeldig, og er åpnet for å vurderer både berce og nabokommuner, sier Peter Heie.

Resultater

- God indremedisin - fellesskap
 - Stolthet
 - Samarbeid
 - Samhold
 - **Profesjonelt vertskap**
- Fokus på holdninger - velkomst og delaktighet
- Satte Fjellregionen på kartet
- Synliggjorde en bo- og arbeidsregion
- Stor innflytting, men fortsatt fødes langt færre enn de som dør og ingen befolkningsvekst
- Trolig større reduksjon uten kampanjene

fjellregionen.no

- Mer fokus på kontakt med studenter, tilbakeflytting og integrering de siste årene
- Utredning om omfattende bosetting av flyktninger
Motiv: Ta ansvar og økt folketall om flere blir værende
- Nettverk
- Jobb
- Utdanning

Forslag til tiltak

1: Nettverk

- Internasjonalt Råd – kommunale og regionalt
- **Rekruttering til lag og foreninger.** Også til leder/trenerv.

2: Kvalifisering til arbeid/utdanning

a) Introduksjonsprogrammet

- Samordne følgende problemstillinger:
 - Når skal den enkelte deltaker ut i språkpraksis? Bør deltaker ha nådd et spesifikt norsknivå?
 - Hva kvalifiserer som språkpraksis?
 - Hvilke kriterier skal avgjøre om en deltaker får innvilget et tredje år i introduksjonsprogrammet?
- Bevisst informere om rekrutteringsbehov i arbeidslivet fra dag 1 i intro.
- Skreddersøm:
 - 20 introdeltakere per programveilederårsverk
 - Arbeidsretting
 - **Praktiske fagkurs for personer med lite/ingen utdanning, f.eks. helse omsorg.**

b) Veien mot og gjennom videregående skole

- Tilbud om grunnskoleopplæring i løpet av introduksjonsprogrammet.
- Ett eller to regionale senter for realkompetansevurdering.
- Oppfordre til utdanning innenfor fagområder hvor det vil bli rekrutteringsbehov i årene framover.
- Etablere flere tilrettelagte videregående tilbud for voksne fremmedspråklige.
- Mer ressurser til veiledning og rådgivning. Samordne disse ressursene.

Noen generelle råd

Høy kvalitet tidlig i kvalifiseringsløpet koster, men det er lønnsomt på lengre sikt.

Lønnsomt å sette av ressurser til å søke på ekstratilskudd.

Eksempel: Stange kommune

- Fått inn 5 mill. NOK på ett år.
- Ansetter miljøterapeuter, spesialpedagoger osv. etter behov for individuell oppfølging.

fjellregionen.no

Veien videre

1: Regionalt og kommunalt planarbeid.

Rapporten kan fungere som arbeidsverktøy

2: Utrede muligheten for et bredere interkommunalt samarbeid.

fjellregionen.no

- Høring kommunene: Alle vil ha et utvidet samarbeid!
- Regjeringens politikk skaper usikkerhet, flest mulig ut og lite fokus på integrering
- Vår største utfordring: Ressurser!

fjellregionen.no

- Vedtak om bosetting av flere flyktninger i kommuner
- Internasjonale råd økt fra to til fire
- Gode eksempler på mange integreringstiltak
- Tynset nominert til Bosettingsprisen 2016 av IMDI
- Forprosjekt for flere praksisplasser og praktiske fagkurs gjennomført – læreplaner og språkmapper for landbruk, helse og omsorg og kantine/butikk
- Egen «helseklasse» på Røros for fremmedspråklige
- Tynset Idrettsforening vil starte pionerarbeid for rett aktivitet for alle

- Flerkulturelt verdiskapningscenter
 - mer samarbeid mellom flere aktører
 - Kvalifisering til og tilrettelagt etablereropplæring

fjellregionen.no

fjellregionen.no

Rekruttering til lag og foreninger

Tynset Idrettsforening:

«Sammen om rett aktivitet for alle»

HOVEDMÅL

«Gi flere tilflyttere og flyktninger gode og tilpassede aktivitetstilbud i et miljø som oppleves trygt og inkluderende – for alle familier og hele familien.»

HOVEDARBEIDSOPPGAVER

1. Gjennom dialog og veiledning bidra til at tilflyttere og flykninger finner passende aktivitetstilbud i organisert idrett eller gjennom friluftaktiviteter
2. Rekruttere flere jenter med innvandrerbakgrunn inn i idrettsmiljøene i Fjellregionen
3. Gi opplæring til tilflyttere om hvordan frivillig organisert virksomhet drives og hvilke forventninger som følger deltakelse. Videre gjøre dem komfortable med disse forventningene
4. Etablere eventuelle nye tilbud som avdekkes gjennom dialog
5. Dele rekrutteringserfaringer med andre idrettslag og foreninger, samt andre interesserte
6. Øke oppmerksomheten om barnefattigdom og konsekvensene av dette i Fjellregionen
7. Etablere rutiner og systemer som sikrer at arbeidet fortsetter etter prosjektperioden

fjellregionen.no

- Vi har stort behov for
 - arbeidskraft pga demografi
 - flere innbyggere for fortsatt gode tjenestetilbud
- Vi har verktøy, folk som vil bidra og mange ideer
- Vi trenger mer samarbeid og ressurser til å følge opp enkeltmenneskene

fjellregionen.no

Velkommen til Fjellregionen
– også på besøk

Takk for oppmerksomheten!

